	असवः	पलानि	दण्डादि ।
मेषस्य	१३७०	२७८।२/६,	४।३८।२/६
वृषस्य	१७९३	२९८।५।६	४।५८।५/६
मिथुनस्य	१९३७	३२२।५/६	५।२२।५/६
कर्कस्य	१९३७	३२२।५/६	५।२२।५/६
सिंहस्य	१७९३	२९८।५/६,	४।५८।५/६
कन्यायाः	१६७०	२७८।२/६,	४।३८।२/६
तुलायाः	१६७०	२७८।२/६	४।३८।२/६
वृश्चिकस्य	१७९३	२९८।५/६	४।५८।५/६
धनुषः	१९३७	३२२।५/६	५।२२।५/६
मकरस्य	१९३७	३२२।५/६	५।२२।५/६
कुम्भस्य	१७९३	२९८।५/६,	४।५८।५/६
मीनस्य	१६७०	२७८।२/६	४।३८।५/६.

मेषादीनामुदयकालभेदे कारणम् २४३६ पृ० दर्शितम्
अन्यदेशेषु चरखण्डवशेन लग्नमानभेद उन्नेयः ।
चरस्थानञ्च द्विविधं सौम्ययाम्यं पूर्वापरञ्च ।
तत्र लङ्कातोमेरुपर्य्यन्तदेशः सौम्ययाम्यं चरस्थानं मध्यरेखातः समसूत्रपातस्थपूर्वापरदेशः पूर्वापरचरस्थानम् ।
चरखण्डानयनञ्च २४३६ पृ० दर्शितम् ।

देशभेदेन सूर्य्योदयादिव्यवस्था सि०शि० उक्ता लङ्कामारभ्य उत्तरमेकं नीयमाना रेखा अवन्तीकुरुक्षेत्रादिदेशान् स्पृशन्ती या याति सा मध्यरेखा। मध्यरेखायां यदा सूर्य्योदयः तत्पूर्वदेशे ततः पूर्वमेव तदुदयः । ततः पश्चिमे भागे तु पश्चात् । तत्र यदि ६० घटीभिः भूवृत्तयोजनानि लभ्यन्ते तदा रेखास्वपुरान्तरालयोजनानि कियत्या घट्या इत्यनुपातेनोदयकालज्ञानम् ।
सौम्यायने देवभागस्थदेशे दिवसो महान् तदुपरि सूर्य्यस्य गतत्वात्, रात्रिस्तु स्वल्पा। याम्यायने देवभागे दिनं स्वल्पं रात्रिर्महती । निरक्षे तु सर्वदैव अहोरात्रं समानम् पूर्वप्रदर्शितप्रमाणकोदयकालकानां मेषादीनां मध्ये यं कञ्चिदारभ्य दिनारम्भे त्रिंशद्घटिकामानत्वसिद्धेः । तत्र मेषादौ देवभागस्थतया सूर्य्यस्यासन्नत्वात् तत्रत्यदेशे ग्रीष्मप्रधानता । तुलादौ तु दैत्यभागस्थत्वात् सूर्य्यस्य विप्रकृष्टतया देवभागे शिशिरप्रधानता । दैत्यभागे तु वैपरीत्येन शिशिरग्रीष्मते । द्वादशराशिषु मध्ये द्वयोः सौम्ययाम्यायनसंक्रान्ती द्वयोर्विषुवसंक्रान्ती अष्टसु विष्णुपद्यः संक्रान्तयः। तथाहि विषुवायनयोर्मध्ये द्वे विष्णुपद्याख्यौ संक्रान्ती । तेन मेषारम्भे पूर्वविषुवसंक्रान्तिः । वृषे विष्णुपदीसंक्रान्तिः मिथुनेऽपि विष्णुपदी संक्रान्तिः तस्यांशविशेषे च षडशीतिमुखं तेनेयं संक्रान्तिः षडशीतिमुखेऽतीते जायमानत्वात् षडशीतिरिति च भण्यते । मिथुनान्ते कर्कादौ याम्यायनसंक्रान्तिः सूर्य्यस्य दक्षिणगतेरारम्भात् तस्य दक्षिणायनत्वं तच्च चूडादिषु वर्ज्यतया गौणम् । सिंहे विष्णुपदी । कन्यारम्भे विष्णुपदी प्राग्वत् षडशीतिरिति च कथ्यते । कन्यान्ते तुलादौ अपरविषुवसंक्रान्तिः तुलान्ते वृश्चिकादौ विष्णुपदी, धनुरादौ विष्णुपदी प्राग्वत् षडशीतिरिति च । धनुरन्ते सौम्यायनसंक्रान्तिः सूर्य्यस्योत्तरगत्यारम्भात् । तच्च चूडादौ विहितत्वेन गौणम् । मकरान्ते कुम्भादौ विष्णुपदी, कुम्भान्ते मीनादौ विष्णुपदी षडशीतिरिति च कथ्यते । षडशीतिमुखत्वञ्च षडशीत्यंश मितान्तरकालस्थित्या । तथाहि तुलादितः षडशीतितमोऽंशः धनुषः षड्विंशोऽंशः तत्र प्रथमं तन्मुखम् तत आरभ्य मीनद्वाविंशेऽंशे द्वितीयं, ततोमिथुनस्याष्टादशांशे तृतीयं कन्यायाश्चतुर्द्दशांशे चतुर्थमिति भेदः । अतश्चराचरद्व्यात्मकराशिषु षडशीतिमुखसद्भावात् तिस्रः षडशीतयः। सुरासुराणां दिनरात्रिविभागकारि अयनन्तु मेषादिमारभ्य कन्यान्तं यावत् सौम्यायनं तुलादिमीनान्तं च याम्यायनमिति भेदः । संक्रान्तिश्च द्विविधा स्थिरा चला च विवृतिरयनसंक्रान्तिशब्दे ३३९ पृ० दृश्या । अयनचलनवत् विषुवविष्णुपद्यादीनां चलनात् कालभेदेन राशिविशेषाद्यंशभेदेनैव तत्तत्संक्रान्तिर्भवति ।
इदानीञ्च मीनस्य पश्चात् एकविंशांशे अर्थात् तन्नवमांशे विषुवारम्भः मिथुननवमांशे च अयनारम्भः । इत्येवं सर्वसंक्रान्तीनां तत्तदंशभेदे चलसंक्रान्तिरित्युन्नेयम् ।
राशिचक्रस्य तत्स्थाश्विन्यादिसप्तविंशतिनक्षत्राणाञ्च एकस्यां रात्रौ दृष्टियोग्यता । तथाहि सूर्य्यस्य यस्मिन् राशौ यदंशादौ उदयः, ततः सप्तमे राशौ तथाविधांशादावस्तमनम् । तेन सूर्य्याक्रान्तांशापेक्षया १८० भचक्रांशाः क्रमेण दिवसे उदिता अपि सूर्य्यकिरणाच्छन्नतया दिवसे न दृष्टियोग्या अस्तमिते तु सूर्य्ये रात्र्यारम्भक्षणे ते सर्वे पूर्वकुजवृत्तात् पश्चिमकुजवृत्तमध्य नतोन्नततया दृश्यन्ते । यथा यदा मेषस्य प्रथमांशे सूर्य्योदयात् दिनारम्भः ततः पूर्वस्था मेषावशिष्टांशाः, वृषादिराशिपञ्चकं १५०अंशात्मकं तुलायाः प्रथमांशाद्यार्द्धं च क्रमेण दिने उद्र-